

ZDRAVOTNÝ STAV JEDLÍN V ROKU 2020

Andrej Gubka • Marcel Dubec

Gubka, A., Dubec, M.: Forest health of Fir stands in Slovakia in 2020. APOL, 2021, vol. 2, no. 2, p. 307–308.

Abstract: Also in 2020 were fir forests mostly affected by windstorms and snow calamities. Total volume of firs damaged by abiotic factors were 98 386 m³. Second most important factors were bark and woodboring insects (10 465 m³), followed by other biotic pests (5 658 m³), fungi pathogens (5 003 m³) and anthropogenic factors (2 299 m³).

Key words: fir; abiotic factors; bark beetles; fungi

Zhodnotenie zdravotného stavu jedľových porastov v roku 2020

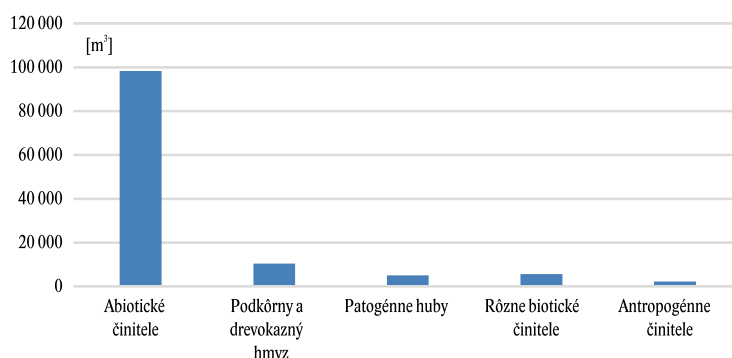
V roku 2020 boli náhodné ťažby v jedľových porastoch v celkovom objeme 121 811 m³, čo bolo len mierne zvýšenie oproti roku 2019 (119 036 m³). Pozitívne je, že už piaty rok sa náhodné ťažby v jedľových porastoch pohybujú pod úrovňou priemeru počítaného od roku 1996.

Abiotické škodlivé činitele sú dlhodobo najvýznamnejším škodlivým činiteľom vplyvujúcim na jedľové porasty a nebolo tomu inak ani v roku 2020. Objem náhodných ťažieb spôsobených abiotickými činiteľmi bol na úrovni 98 386 m³, čo je nárast oproti roku 2019 (82 266 m³). Takmer 9 % podiel na náhodných ťažbách v jedlinách je spôsobovaný aktivitou podkôrneho hmyzu (10 465 m³). Jedná sa tak o mierna pokles oproti roku 2019 (12 828 m³), kedy bol podiel podkôrneho hmyzu na škodách 10,8 %. Takmer o polovicu klesli škody spôsobované patogénnymi hubami a ostatnými biotickými škodlivými činiteľmi. Kým v roku 2019 bolo spracovaných 8 881 m³ hmoty poškodenej hubovými patogénmi, v roku 2020 to bolo len 5 003 m³. Podobne, objem hmoty spracovanej z dôvodu iných biotických činiteľov v roku 2019 bol v objeme 9 023 m³ v roku 2020 to bolo 5 658 m³. Ešte významnejšie klesol objem hmoty spracovanej z dôvodu pôsobenia antropogénnych činiteľov. Kým v roku 2019 to bolo 6 038 m³ s podielom 5,1 % na celkových náhodných ťažbách v jedľových porastoch, v roku 2020 to bolo len 2 299 m³ s podielom 1,9 %.

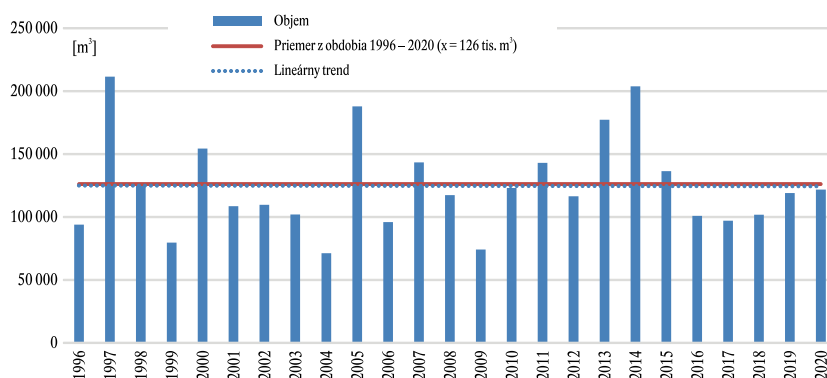
Tabuľka 1. Štruktúra náhodnej ťažby jedle podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov v roku 2019

Table 1. Structure of accidental fir felling according to the main groups of harmful factors in 2020.

Skupiny škodlivých činiteľov	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]
Abiotické činitele	98 386
Podkôrny a drevokazný hmyz	10 465
Patogénne huby	5 003
Rôzne biotické činitele	5 658
Antropogénne činitele	2 299
Spolu	121 811

Obrázok 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby jedle v roku 2020 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov
Figure 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby jedle v roku 2020 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov.

Obrázok 2. Vývoj objemu vykonanej náhodnej ťažby jedle
Figure 2. Vývoj objemu vykonanej náhodnej ťažby jedle.

Prognóza vývoja zdravotného stavu jedlín

Abiotické škodlivé činitele sú dlhodobo najvýznamnejším faktorom ovplyvňujúcim jedľové porasty na Slovensku. Ostatné faktory ako je pôsobenie hmyzu alebo hubových patogénov je zvyčajne lokálneho významu, alebo pôsobia ako sekundárne škodlivé činitele. Posledné tri roky pozorujeme mierny trend zvyšovania objemu náhodných ťažieb v jedľových porastoch. V nasledujúcom období neočakávame významnejší nárast alebo pokles náhodných ťažieb v jedlinách.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-0707-12, APVV-14-0567, APVV-15-0531, APVV-15-0348, APVV-19-0116 a APVV-19-0119 financovaných agentúrou APVV a projektu „SLOVLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). A tiež vďaka projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.,“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: „Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov“ (kód ITMS2014+ 313011V465), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Adresa:

Ing. Andrej Gubka, PhD., Ing. Marcel Dubec
 Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba,
 Lesnícka 11, 969 01 Banská Štiavnica
 e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org